

Γράφει ο **Νίκος Βγέθης**

Είναι πάρα πολλές οι πολιτικές θέσεις που διατυπώθηκαν τους τελευταίους δύο αιώνες από το επαναστατικό κίνημα, για τις οποίες ενώ δεν αμφισβητώ την “ιστορική τους αλήθεια”, αμφισβητώ όμως την ισχύ τους κατά τη συγκεκριμένη ιστορική στιγμή που διατυπώθηκαν και το συνολικό πλέγμα πολιτικών κι ιδεολογικών αντιλήψεων που κληροδότησαν.

Ισχύει ότι και με τα χαλασμένα ρολόγια. Λένε τη σωστή ώρα δύο φορές τη μέρα.

Υπάρχει σοσιαλισμός χωρίς την οικονομική δυνατότητα της αξιοπρεπούς ζωής;

Ακόμα κι εάν μπορούσε κανείς να σκαρφιστεί το 1917 ένα παγκόσμιο πολιτικό σύστημα που θα έδινε πραγματικά τη δυνατότητα σε όλους τους ανθρώπους να συμμετέχουν ισότιμα στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή, είναι σίγουρο ότι δεν θα μπορούσε να σταθεί.

Η αυτονόητη για την επαναστατική αριστερά “οικονομική ωριμότητα” του σοσιαλισμού προσκρούει στην μαθηματική πράξη της διαίρεσης. Το 1920, το παγκόσμιο ΑΕΠ εάν το διαιρούσαμε με το σύνολο της ανθρωπότητας έβγαζε μόλις 1524 δολάρια σε ετήσια βάση (υπολογισμένο με την αξία του δολαρίου κατά το 1990). Η παγκόσμια παραγωγή δε μπορούσε να εξασφαλίσει αξιοπρεπή ζωή στο σύνολο της ανθρωπότητας.

Για να έχουμε ένα μέτρο σύγκρισης, το ίδιο νούμερο με πολλαπλάσιο παγκόσμιο πληθυσμό έφτασε το 2011 σε 9000 δολάρια, μετρημένα με την αξία που είχε το δολάριο το 1990 (που ήταν σημαντικά μεγαλύτερη από τη σημερινή!).

Ο καπιταλισμός ανέπτυξε σε τέτοιο βαθμό την παραγωγή, που η ανθρωπότητα πλέον μπορεί να εξασφαλίσει μια αξιοπρεπή ζωή σε όλα τα μέλη της.

Αυτή δεν είναι μια απλή ποσοτική διαφορά! Συνιστά ιστορική τομή.

Η “ένταση της επίθεσης του ιμπεριαλισμού” δεν ήταν πάντα δείγμα ιστορικής απαξίας

Η εξέλιξη των κοινωνιών προϋποθέτει τη συσσώρευση πλούτου που θα διατίθεται για την πρόοδο τους. Στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών, η πρόοδος ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με την ποσότητα του “πλεονάσματος” που διέθεταν για την εξέλιξή τους.

Οι διαδικασίες συσσώρευσης υλοποιούνταν σχεδόν πάντα με “ανήθικους” τρόπους. Συνήθως, με τη ληστρική εκμετάλλευση των ανθρώπων που έφτανε ακόμα και την μαζική εξόντωσή πληθυσμών. Μπορεί να μην μας αρέσει, αλλά αυτή είναι η ιστορία. Οι βασικοί νόμοι της κίνησης των κοινωνιών δεν είναι ηθικοί.

Παρόλη τη βαρβαρότητα, υπήρχε πάντα μια κοινωνική νομιμοποίηση που επέτρεπε την εφαρμογή των βάρβαρων διαδικασιών της συσσώρευσης. Όσο άδικη κι εάν ήταν η αναδιανομή του αυξανόμενου πλούτου, ήταν από την άλλη “επαρκώς” δίκαιη για να εξασφαλίζει την αναγκαία “κοινωνική συναίνεση”.

Τις τελευταίες σχεδόν τέσσερις δεκαετίες έχω βαρεθεί να διαβάζω αριστερά πολιτικά μανιφέστα που στην πρώτη κιόλας παράγραφό τους καταγγέλλουν την ένταση της “επίθεσης του ιμπεριαλισμού”, αυτή η διαπίστωση παρόλη την ηθική ανωτερότητά της δε συνιστούσε κι επαρκή αιτιολόγηση της ιστορικής ωριμότητας της ανατροπής του καπιταλισμού.

Η ιστορική νίκη του καπιταλισμού κατά τον 20ο Αιώνα αποδεικνύει ότι όσο πόνο κι αίμα κι εάν προκαλούσε η συσσώρευση κεφαλαίων-υπεραξίας, αυτή ακριβώς η οικονομική λειτουργία εξασφάλιζε μια γοργή οικονομική ανάπτυξη που παρείχε τον πλούτο για τη διατήρηση των αναγκών κοινωνικών συμμαχιών της αστικής τάξης.

Υπό την έννοια της ουσιαστικής ευθυγράμμισης κοινωνικών στρωμάτων με τα ιδιοτελή συμφέροντα της αστικής τάξης, η διαδικασία είχε και ουσιαστική δημοκρατική νομιμοποίηση.

Η συσσώρευση του κεφαλαίου για την αναπαραγωγή της οικονομικής ζωής στην ιστορική περίοδο του καπιταλισμού πάντα περνούσε μέσα από την “ένταση της επίθεσης του ιμπεριαλισμού”. Πλούτο παράγουν οι άνθρωποι και συσσώρευση πλεονάσματος δε θα μπορούσε να γίνει παρά μόνο με την αύξηση της υπεραξίας.

Όμως ούτε ο ιδιοτελής τρόπος με τον οποίο διαχειρίζονταν ο καπιταλισμός το πλεόνασμα ούτε ο άδικος τρόπος της μοιρασιάς εμπόδιζε τελικά το κεφάλαιο να επιτελέσει τον ιστορικά δικαιωμένο οικονομικό του ρόλο. Η αποτελεσματικότητα του καπιταλισμού είχε κερδίσει το θαυμασμό μέχρι και του ίδιου του Μαρξ.

Έχει κάτι αλλάξει; Ναι, έχει! Σήμερα η συσσώρευση υπεραξίας είναι αποκλειστικά μια διαδικασία ιδιοποίησης κοινωνικού πλούτου χωρίς καμία θετική κοινωνική “παρενέργεια”.

Η κλοπή της υπεραξίας πέρα από τα όρια της οικονομικής αναγκαιότητας

Στις μέρες μου περάσαμε από την κυριαρχία του στρατιωτικό-βιομηχανικού συμπλέγματος, στην κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Όσο και να μην πολυενδιαφέρει ποιό ακριβώς είναι το μπλοκ των παγκόσμιων δυναστών, από την άλλη δε μπορούμε να μην διαπιστώσουμε μια ουσιαστική αλλαγή.

Η βιομηχανία χρησιμοποιούσε τη συσσωρευμένη υπεραξία για την παραγωγική της επέκταση και το στρατιωτικό μπλοκ επιτελούσε δύο πολύ ουσιαστικές συμπληρωματικές λειτουργίες. Από τη μία εξασφάλιζε τη στρατιωτική ισχύ που ήταν απαραίτητη για την διατήρηση της αστικής κυριαρχίας αλλά ταυτόχρονα ήταν και μια διαδικασία “απόσυρσης” της πλεονάζουσας υπεραξίας μέσα από την κρατική αναδιανομή προς τις πολεμικές βιομηχανίες. Έτσι, πλούτος που δε μπορούσε να επανεπενδυθεί κι άρα να επιστρέψει στην οικονομική ζωή γινόταν όπλα, αντί να συσσωρεύεται σα νεκρό σώμα επάνω στην κοινωνία.

Η κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού συστήματος σηματοδοτεί μια νέα εποχή. Ο καπιταλισμός φαίνεται ότι δε μπορεί να εφεύρει πλέον “τρικάκια” για να υπερβεί το ιστορικό του όριο. Οποιαδήποτε μετριοπαθής λύση μοιάζει απλά ανεπαρκής. Η συσσώρευση υπεραξίας, από οικονομική αναγκαιότητα έγινε βάρος.

Αυτή η δυναμική, ανασχέθηκε για μικρό χρονικό διάστημα με την ενσωμάτωση του τέως “παγκόσμιου σοσιαλιστικού” στρατοπέδου, μιας και στις κατεστραμμένες οικονομίες αυτών των χωρών ξεπήδησαν “επενδυτικές” ευκαιρίες στις οποίες κατευθύνθηκαν μεγάλα ποσά αδρανούς πλούτου, αλλά αυτό κράτησε λίγο. Είναι απίστευτο πόσο εύκολα “χώνεψε” ο καπιταλισμός αυτές τις χώρες και πόσο γρήγορα ξαναγύρισε στο ίδιο πρόβλημα.

Έχουμε σήμερα έναν καπιταλισμό που η κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η ίδια η απόδειξη των αδιεξόδων του. Κυριαρχούν αυτά τα αρπακτικά που δεν έχουν καμία μα καμία κοινωνική χρησιμότητα. Αυτό είναι πραγματική σήψη.

Η εποχή του νεοφιλελευθερισμού

Οι περισσότεροι άνθρωποι εκστασιάζονται με το παρελθόν και με τους ανθρώπους που έζησαν παλιές μεγάλες ιστορικές στιγμές. Δεν συνειδητοποιούν το βάθος και την ιστορικότητα των αλλαγών που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της δικής τους ζωής. Έχουν μια τάση να θεωρούν φυσιολογική την καθημερινότητα τους. Τους φαίνονται ασήμαντες οι καθημερινές αλλαγές και δε μπορούν να διακρίνουν ότι όλες αυτές μαζί, όταν συσσωρεύονται σε μια μικρή χρονική περίοδο συνιστούν κοσμοϊστορική αλλαγή.

Όπως και με τα παιδιά μας. Ο χρόνος γι εμάς και γι αυτά δεν έχει την ίδια ταχύτητα. Τα βλέπουμε μέρα-μέρα να μεγαλώνουν και χάνουμε την αίσθηση της αλλαγής που συντελείται, μέχρι που έρχεται κάποιος άλλος ενήλικας, με έκπληξή μας, να διαπιστώσει “πόσο μεγάλωσαν!”.

Όσοι “πολιτικά” ενηλικιώθηκαν κατά τη διάρκεια του σοσιαλδημοκρατικού “χρυσού αιώνα”, δε συνειδητοποιούν την ιστορικότητα της εποχής. Η διαμάχη με το νεοφιλελευθερισμό, άρχισε το ’80, πέρασε μια περίοδος με επιμέρους νίκες και ήττες κι έφτασε σήμερα όχι απλά να είναι κυρίαρχος αλλά με καταθλιπτικό τρόπο να σαρώνει οποιαδήποτε, έστω και την παραμικρή, διαφοροποίηση.

Ο συνδυασμός του νεοφιλελευθερισμού με την κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού συστήματος εγκαινίασε μια ιστορική περίοδο κατά την οποία η ένταση της κλοπής της υπεραξίας πέρασε σε ένα ανώτερο ποιοτικό στάδιο μιας κι αυτή δε μπορεί να επιστρέψει πλέον στην κοινωνία υπό τη μορφή επενδύσεων μιας και δεν υπάρχει διαθέσιμο λαϊκό εισόδημα που θα καταναλώσει τα επιπλέον προϊόντα που θα παραχθούν.

Η περίοδος των περιορισμένων ρυθμών ανάπτυξης χρειάστηκε αυτές τις ειδικές “ρυθμίσεις”.

Τα ηνία του καπιταλισμού έχουν περάσει σε ένα μπλοκ που δε συμμετέχει στην αναπαραγωγή της οικονομικής ζωής. Δεν συσσωρεύει κεφάλαια για να τα κάνει κάτι. Απλά τα συσσωρεύει!

Οι πολιτικές κι οικονομικές συνέπειες του νεοφιλελευθερισμού και της κυριαρχίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Η κλοπή υπεραξίας είναι αναγκαίος όρος για την καπιταλιστική οικονομική αναπαραγωγή. Το γεγονός ότι πλέον η υπεραξία δεν κλέβεται για να επανεπενδυθεί με σκοπό το κέρδος στους επόμενους οικονομικούς κύκλους αλλά απλά κλέβεται για να αποθησαυριστεί μας οδηγεί σε τρεις πολύ βασικές διαπιστώσεις:

Πρώτον, η έλλειψη της επέκτασης της οικονομικής ζωής στενεύει αφόρητα τα κοινωνικά στηρίγματά της κυρίαρχης τάξης. Οι ελίτ των ανεπτυγμένων κρατών όταν έχουν ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης ΑΕΠ πάνω από 1% κάνουν πάρτι. Όμως, μια τόσο μικρή επέκταση της οικονομικής ζωής δεν αντισταθμίζει ούτε κατ' ελάχιστον την κοινωνική αιμορραγία που προκαλεί η ιδιοποίηση της υπεραξίας. Έτσι δυσκολεύεται η αναπαραγωγή των κοινωνικών συμμαχιών της αστικής τάξης.

Δεύτερον, έχει δημιουργηθεί ένα τεράστιο οικονομικό χάσμα ανάμεσα στην συσσωρευμένη υπεραξία που έχει κατευθυνθεί στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την κοινωνία.

Οι παραγωγικές οικονομικές δραστηριότητες φέρνουν “κοντά” τον καπιταλιστή-βιομήχανο με την υπόλοιπη κοινωνία, τους εργαζόμενους και τους πολίτες-καταναλωτές-πελάτες. Είναι σε καθημερινή επαφή και δε μπορούν να ξεχάσουν ότι ο ένας υπάρχει εξαιτίας του άλλου (με τον καλό και τον “κακό” τρόπο). Στα δύσκολα, ο καπιταλιστής που δραστηριοποιείται στην “πραγματική” οικονομία, θα πρέπει να υποχωρήσει για να επιβιώσουν κι οι δύο.

Το τραπεζικό σύστημα, όσο κρατάει το χρήμα στα χέρια του, δεν έχει κανένα ενδιαφέρον εάν θα υπάρχει ο άλλος πόλος. Ενώ τα εργοστάσια ούτε εύκολα χτίζονται, ούτε εύκολα μεταφέρονται, ούτε εύκολα αντικαθιστούν αγορές, το χρήμα μεταφέρεται πολύ εύκολα κι έχει μια ενιαία παγκόσμια αγορά να δραστηριοποιηθεί. Δεν το αγγίζει καμία τοπική καταστροφή.

Τρίτον, στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ο ανταγωνισμός λειτουργεί με ταχύτητα φωτός. Δεν πετυχαίνεις τις αποδόσεις που έχεις υποσχεθεί; Τα κεφάλαια φεύγουν και πάνε στον άλλο γύπα την ίδια μέρα. Η παραμικρή μείωση του ποσοστού υπεραξίας που ιδιοποιείται ένας χρηματοπιστωτικός οργανισμός μπορεί να σημάνει και τον θάνατο του ή απλά την μείωση της αξίας της μετοχής και την επιθετική εξαγορά του.

Έτσι, σε αντίθεση με τους παραγωγικούς καπιταλιστές, για το χρηματοπιστωτικό σύστημα η κλοπή υπεραξίας είναι μια διαδικασία χωρίς αύριο και δεν είναι ανεκτή ούτε κι η παραμικρή παραχώρηση. Όχι από κακία αλλά από οικονομική αναγκαιότητα.

Εάν δούμε με λίγη ψυχραιμία το φαινόμενο ΣΥΡΙΖΑ, θα διαπιστώσουμε εύκολα ότι δεν είναι τίποτα παραπάνω, παρά μια πολιτική ήττα του νεοφιλελευθερισμού από μια μετριοπαθή “κεντρώα” εκδοχή της αστικής διαχείρισης. Δυστυχώς, όμως είναι μόνο στο πεδίο της πολιτικής, γιατί -όπως φαίνεται- δε μπορεί να αποσπάσει ούτε ψίχουλα.

Χαιρόμαστε -και καλά κάνουμε- γι αυτήν την πρωτόγνωρη παγκόσμια πολιτική ήττα του νεοφιλελευθερισμού. Γνωρίζουμε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι εξοπλισμένος για να νικήσει. Χαιρόμαστε όμως διπλά, γιατί σε αυτή τη διαδικασία, η πολιτική συνείδηση του λαού μπορεί να κάνει άλματα μιας κι ο βασιλιάς καπιταλισμός αναγκάζεται να εμφανιστεί μπροστά του γυμνός.

Σε αυτήν την ιστορική περίοδο, η “κεντρώα” διαχείριση θα ηττηθεί. Δεν έχει νόημα να προβλέψουμε την ακριβή κατάληξη, αλλά μόνο να προσπαθήσουμε να κεφαλαιοποιηθούν τα περισσότερα πολιτικά οφέλη. Θέλει πολιτική οξυδέρκεια και σωστή εκτίμηση της κάθε στιγμής της ταξικής πάλης για να μεγιστοποιηθούν τα πολιτικά οφέλη και σίγουρα θα πρέπει να μείνει η επαναστατική αριστερά μακριά από απλουστευτικές αναλύσεις, ρετσέτες και γενικευμένους αφορισμούς.

Η αδυναμία ουσιαστικής εμπλοκής της επαναστατικής αριστεράς σε αυτήν τη διαδικασία ανοίγει ένα άλλο τεράστιο κεφάλαιο.

Είναι άλλο πράγμα να εχθρεύεσαι τον καπιταλισμό κι άλλο να αισθάνεσαι ξένο σώμα στην κοινωνία

Είναι εξαιρετικά δύσκολο να διαχωρίσεις κανείς μια κοινωνία από τον τρόπο παραγωγής της κι είναι ιδιαίτερα κατανοητό ότι εύκολα μπορεί κάποιος που μισεί τον καπιταλισμό να μισήσει και την κοινωνία την ίδια μιας και τον βλέπει συνέχεια να ξεπηδάει πίσω από κάθε της πέτρα.

Δυστυχώς, η ιστορική πολιτική παράδοση της επαναστατικής αριστεράς που βασίστηκε στην άμεση προσμονή της κοινωνικής αλλαγής ενέτεινε αυτό το πρόβλημα. Γιατί άλλωστε να εμπλακεί με τις λειτουργίες μιας κοινωνίας που οσονούπω θα κληθεί να ξηλώσει;

Η αντικομμουνιστική υστερία του μεταπολεμικού καπιταλισμού ενέτεινε την αίσθηση των επαναστατών ότι στην πραγματικότητα δεν είναι παρά ένα ξένο σώμα στους κόλπους μιας εχθρικής κοινωνίας.

Η αυτονόητη φυσική άμυνα ήταν να συστήσουν μια κοινωνική μειονότητα με όλα τα καλά και τα κακά που έχει αυτό. Το καλό είναι ότι δημιούργησαν έναν μικρόκοσμο μέσα στον οποίο μπορούσαν να επιβιώσουν, το κακό είναι ότι αποσπάστηκαν από την κοινωνία.

Ας είμαστε ειλικρινείς. Η επαναστατική αριστερά διαμορφώνει πολιτικές θέσεις όχι με κριτήριο την κοινωνική αναγκαιότητα, αλλά με τις προτεραιότητες της στραμμένες στον

ενδοαριστερό εμφύλιο.

Πόσοι έλληνες ενδιαφέρονται εάν ο ΣΥΡΙΖΑ είναι μικροαστικό κόμμα ή κόμμα της αστικής διαχείρισης; Ο μόνος λόγος που δικαιολογεί την ενασχόληση με ένα τόσο σχολαστικό θέμα δεν είναι παρά η ενδοαριστερές κατηγορίες για “δεκανίκια του ΣΥΡΙΖΑ” ή για φυγομαχία από τη μη-στήριξη της “κυβέρνησης της αριστεράς”.

Όμως η νίκη του ΣΥΡΙΖΑ έβαλε πάρα πολλά νέα δεδομένα μπροστά μας. Παρόλο που οποιοδήποτε λαϊκό αίτημα με “δημοσιονομικό κόστος” δεν έχει καμία τύχη, από την άλλη υπάρχουν πάμπολλες ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις χωρίς “κόστος” που θα μπορούσαν να προταθούν κι ίσως και να δοκιμαστούν.

Γιατί να μην προταθούν αιτήματα που να προωθούν στην πράξη διαδικασίες λαϊκού ελέγχου; Γιατί να μην γίνει συζήτηση για συγκρότηση συλλογικών διοικήσεων των δημοσίων υπηρεσιών; Γιατί να μην ζητηθεί τηλεοπτική συχνότητα που να λειτουργεί με κάποιας μορφής κοινωνικό έλεγχο; Γιατί να μην ζητηθεί μια νομική τεκμηρίωση και στήριξη εγχειρημάτων τύπου BIOME, έτσι ώστε να ανοίξουν με συλλογική διαχείριση βιομηχανικές μονάδες που έχουν κλείσει λόγω κρίσης; Γιατί να μην εκδημοκρατιστεί το νομικό καθεστώς τον ΟΤΑ με αναγνώριση θεσμικού ρόλου στις συνελεύσεις των συνοικιών;

Όλα τα παραπάνω “γιατί” εντάσσονται στην κατηγορία “προβλήματα διαχείρισης” που είναι όμως απαγορευμένος καρπός για την επαναστατική αριστερά.

Για να μπορέσει η επαναστατική αριστερά να ξαναρθεί στο προσκήνιο θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι θα πρέπει να βάλει στο κάδρο ολόκληρη την κοινωνία. Της ανάγκες της, τις ανησυχίες της, τους προβληματισμούς της.

Η μαγκιά δεν είναι να μην τα αγγίζεις. Είναι να τα αγγίξεις και να μην λερωθείς.

Η επαναστατική πολιτική πρέπει να γραφτεί από την αρχή

Δυστυχώς, το φάντασμα δεν πλανιέται αυτή τη στιγμή επάνω από τον καπιταλισμό αλλά βρίσκεται στα κεφάλια των πολιτικών του αντιπάλων.

Ο Λένιν είναι δικαιολογημένος όταν πρόσμενε την παγκόσμια επανάσταση. Ζούσε σε μια περίοδο που όλα έμοιαζαν δυνατά. Όμως είχε άδικο. Ο καπιταλισμός ήταν πολύ σκληρός για να πεθάνει.

Μαζί με το μεγαλείο του μας κληρονόμησε και μια απολογητική θεωρία. Μια θεωρία που βασικό στόχο είχε να εξηγήσει πώς είχε δίκιο ενώ δεν είχε.

Η κατάργηση της Συντακτικής Συνέλευσης κι η εγκατάσταση ενός ολιγαρχικού πολιτικού συστήματος έπρεπε να εξηγηθεί με “σοσιαλιστικούς όρους”. Έτσι κι έγινε. Η δημοκρατία ήταν μια πολυτέλεια για το κυκλωμένο εργατικό κράτος. Το γεγονός ότι η λαϊκή εξουσία δεν είναι ισόβιος τίτλος αλλά είναι πράξη που πρέπει καθημερινά να επαληθεύεται έμοιαζε για την επαναστατική αριστερά ψιλά γράμματα. Η σχέση ατομικού-συλλογικού από διαλεκτική σχέση μετατράπηκε σε αντίθεση που θα λυνόταν αυτόματα με την επανάσταση. Δε συζητιέται ούτε καν η πολιτική εμπειρία από την “Κυβέρνηση του Βουνού”. Η επαναστατική αριστερά δεν έχει δυστυχώς τίποτα να πει για το πολιτικό σύστημα. Αυτό το κεφάλαιο πρέπει να το σβήσουμε από τα μυαλά μας και να το γράψουμε από την αρχή. Δεν είναι τετριμμένο. Δε μπορείς να επαγγέλλεσαι την λαϊκή κυριαρχία και να μην έχεις μια φράση πειστική να πεις για τον τρόπο που θα είναι δυνατόν να εκφράζεται το συλλογικό συμφέρον. Εκτός κι εάν νομίζουμε ότι ξεμπερδεύουμε με την διαπίστωση ότι η “αυθεντική λαϊκή θέληση” εκφράζεται από το Πολιτικό Γραφείο.

Η αντίληψη για τις συμμαχίες πέρα από θέμα πολιτικής ανάλυσης είναι και πολιτισμικό πρόβλημα. Όταν πιστεύεις ότι είσαι φορέας της ορθής επαναστατικής τακτικής και βλέπεις την επανάσταση μπροστά σου, κάθε διαφορετική γνώμη αγγίζει τα όρια της προδοσίας. Ο Λένιν νίκησε κι είχε κάθε λόγο να πιστεύει ότι είναι φορέας της ορθής επαναστατικής τακτικής. Επίσης, έβλεπε την παγκόσμια επανάσταση να εξελίσσεται μπροστά του. Όλο το πλέγμα των αντιλήψεων που βασίζεται σε αυτήν την -τελικά- εικονική πραγματικότητα θα πρέπει να αναθεωρηθεί. Η πρόοδος της επαναστατικής πολιτικής ακολουθεί τους δρόμους της επιστήμης. Είναι επιστήμη. Για την πρόοδό της θα πρέπει όσοι θέλουν να ονομάζονται επαναστάτες να πάρουν αποστάσεις από την απολυτότητα, να χωνέψουν την ιστορικά περιορισμένη αλήθεια της κάθε πολιτικής, να συνειδητοποιούν ότι ο σεβασμός του διαφορετικού δεν είναι προϊόν μικροαστικού καθωσπρεπισμού αλλά της βαθύτερης ανησυχίας ότι η επαναστατική γνώση εάν δεν επαναστατικοποιείται καθημερινά αποστεώνεται. Ότι λέγεται αξίζει να ακούγεται και πρέπει να φοβόμαστε περισσότερο αυτό που δεν θα ειπωθεί και κινδυνεύουμε ποτέ να μην το ακούσουμε.

Το σύνολο της σημερινής επαναστατικής αριστεράς είναι μπάσταρδα της τριτοδιεθνικής παράδοσης. Άντε και κάποια γνήσια τέκνα για να μην παρεξηγηθεί κανείς.

Ενός ιστορικού πολιτικού ρεύματος με γιγαντιαίο ηθικό βάρος. Μάτωσε για το δίκιο και ματώνει ακόμα. Είτε λέγεται ΚΚΕ είτε τροτσκιστής είτε όπως αλλιώς, μιλάμε για ανθρώπους

που κράτησαν και κρατάνε ζωντανή την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο. Ηρωικές μορφές σε ηρωικές περιόδους και ηρωικότερες στην καθημερινότητα.

Αυτή όμως η διαπίστωση δεν πρέπει να μας κάνει να ξεχνάμε ότι θεωρητικοποίησε τις δυσκολίες ενός εγχειρήματος που δεν ήταν ιστορικά ώριμο. Αναλύσεις επί αναλύσεων για να εξηγήσουμε γιατί δε νικήσαμε.

Όλες αυτές οι θεωρίες θα πρέπει να πάνε στο καλάθι των αχρήστων. Γιατί σήμερα μπορούμε να νικήσουμε και πρέπει να βρούμε το πώς. Οι απολογητικές θεωρίες της ήττας μας είναι άχρηστες.